

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in 8 Arist. de physica auscultatione libros - Cod. Ettenheim-Münster 271

[S.l.], [18. Jahrh.]

Qvaestio 4ta

[urn:nbn:de:bsz:31-129411](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129411)

QVAESTIO 4TA DE privatiōe

In hac quæstione dicatur breviter, primo *Quæstio triaria*
quid sit privatiō, secundo quomodo sit, ac *quæstionis quæ*
dividatur, tertio quomodo princeps sit. *privatiō na.*

ARTICVLVS I^{VS} QVVS SIT

privatiō

De questione an sit privatiō, laborandum
non est, cum ab omnibus concedatur, tum etiam eius.
Satis ac rite probetur. *Assumpta ex igitur nominis*
privatiōnis significatiōe, privatiō n. significat *definitio*
cariam alicuius in subiecto, sed dicitur caria *privatiōis.*
solum naturalium in rebus naturalibus, ut in lacte *quæ talis.*
vel aqua frigida a caria caloris, nigredinis, *privatiō ali,*
a caritate etc. quod dicitur privatiō. *exig in sub*
jecto, caren.
ta.

Notandum aliquos caruisse privatiōem esse
antem realem positivam, tamquam aliquam
realem distinctionem, quæ sibi distincti
quasi a seorsum quæ privatiō, alij dixerunt esse cariam

citatum realem subiecti ad solem, quae caret subiectum
 stio suarunt, qd privacem unig solem ug. privacem
 caloris dixarunt ea solem g'riam calori, quod
 e' frigg.

Notandum 2°, aliorum sententiam suissa superiorie
 diametro oppositam negatiam sed simplicitate pri-
 vacem ea ens sine reale, sine rati, sed purum,
 putum qd nihil a fundamanta tam huic, quam pri-
 oris sententia infra in obactionibus solvamg. Ter-
 tia, et nra sententia, inter has qsi mediana de qua
 sit.

Conclio 1° privatio in recto, siue ut alij lo-
 ractu, n' e' quum, soa liter n' e' qd reale positivum, sed
 qd reale qd nihil, in obliquo vero, et gnotatiue e' aliqd re-
 sitivum, sed ale positivum. probat qd pars, n' ant est
 nihil, in ob-
 liquo u. e' nihil, sed privatio in recto e' n' ens, qd nihil,
 aliqd reale qd id e' qd e' oppositum anti reali positivum, id
 positivum. sine dubio e' n' ens, sed privatio soa liter
 sumpta e' opposita anti reali positivum, nam
 in recto nihil aliud e', quam caria ac negatio
 antis talis hac a. caria siue negatio e' oppo-
 ta anti reali, qd e' n' ens. probat 2a pars con-
 clionis, qd privatio gnotatiue, siue qd idem
 id, qd privatio gnotat mihi subiectum, et agido subie-
 ad recipiendam soam, hac a. sunt entia rea-
 lia positiva, qd ex hac gclia sequi colligit.

Conclio 2a privatio e' absentia, seu caria

Soa in subo agto, Str in subo agto, q qd Distin. privatio e ab. 296
guif a negae, q e carie antitatis in subo ineq. sanctia, seu
to, sine n habanta capacitate antitatis, cuiq carantia for.
e negatio, gelio hanc e recepta et Artis. ma in subo
agto.

Nota negacem
a junctae Dis
tingui.
An privatio sit
demum cum ma.

Conclio 3a privatio at ma n sunt eadem
pro qd qd assialiter e n ans, nequa q e idam
cum eo qd e assialiter ans, sed privatio e assia
litas n ans, qd n e eadem cum ma, q e e
ialiter ans. Sto ma e pars subditae e reali.
tas gdituens privas n e, itam ma appetit for.
mam quamlibet, atq nulla privas appetit for.
mam, alias appetarat sui corruptionem.

Privatio n ap.
petit foram,
alias appe
taret suos
suphonem.

Conclio 4a privas negi e relas distinctionis
negi realis agto, negi realis soa eposita al
tail soa. probaf prima pars gelionis, privas,
tio, et relatio segre memoratas, sunt realitas
divarsa, qd privas n e relas distinctionis.
probaf ans, q conunt sub divarsis generib
immediatis sunt divarsa, sed privas at relas
conunt nimirum sub epositis, privatis at
relativis, sto probaf ans possunt a sa mu
tio separari, nam adxanianta soa potest
ais privas n a relas distinctionis, q qda
manat soa a ma distinctionis. probaf sta
pars gelionis privas eposita soa, agto
n eposita, qd distinguunt inter sa agto.
at privas, n n. probaf idem ia epositum et
non epositum eadem, itam privas tollit n a.

privatio, et
relatio n
sunt eadem.
qa conunt
sub divarsis
praedicamentis.

179. *aphido adueniente sua. probat tertia pars, qd*
essentially ens, n potest esse essentialiter
n ens, qd negi sua positiva, potest esse pri-
uatis, illa n e essentialiter ens, haec essen-
tialiter n ens. probat n e ens raris essen-
tialiter, probat glio, nullum ens raris e ante
operam illacty, sed priuatis qd e principiu
generatis e ante operam illacty qd, nam in an.
constantu datur curia sive in subo, ut carantia
uisu n caeco, auditu n surdo etc.

Obiectio. Dices, si priuatis sunt ante operam illac-
ty, qd sunt actia realia positua. R. negatio
Responsio. sequitur, nam priuatis, aut negam e, id e
e, ut docet Mend, atq; n e sua, siue an,
titatem aliquam, qd tñ ab e ante, ut
sit essentialiter n ens.

Obiectio. Dices, contra supra dicta, priuatis e sim-
iliciter n ens, solum dñalem, qd nullatit
a qd reale. Sto au da tenebris, tam q
a Phys: quam sacris litteris dicunt, q nisi
antib; realib; conuenire nequeunt, ut Genes
q. tenebrae erunt etc. Tertio solum ens reale
percipit sensu, sed priuatis aliq percipi
unt sensu, visu nimirum tenebrae teste
Acta 2. de aia, cap: 2. text: 138. Quarto in
in Cantu trium quatuor inuitant tenebrae
q sunt priuatis ad laudam diuinam, qd dñi
Responsio. habere actiam realem, qua deum laudare
possunt. R. ad unum distinguendo, e singula

149. talpa dicuntur remota subiecta apta ad vi-
sandum, sive habere privationem remotam
visus, planta quidam, quia includit ess sub-
stantiam corpus etc. talpa vero, quae haec ali-
am naturam genericam animalis, ex quibus
gradibus genericis nulli rationali absolute
forma visus, cuius privationem habere di-
cuntur. Varum ex dictis privationibus
primae est, impropria ac potius dicenda
negatio. Secunda est etiam impropria nec
non et sequens. Tertia dicitur subiectum

Subiectum remotum aptum, quando aptum est recipere
remota aptum
est, quia aptum formam aliquam ratione gradus specifici
est recipere sed non pro tali tempore, sic catulus an-
tequam aliquanta nonnum diem dicitur subiectum remotum
ratione gradus aptum ad recipiendum visum, quia ex prop-
specifici. ria natura specificae aptus est cum ha-
bere, non tamen pro illo tempore dicitur
tamen haec ipsae privationes a negatio-
nibus puris, ut sunt non leu, non legis
etc. quid istae possint, etiam de non ex-
tibus, simul et antibus rationalibus gra-
dicari, ut de Chimera, hirco caruo etc. pri-
uationes a. ille non prout, non animos,
sum dicere, Chimera est caeca, clauda

et ual non ens, ual nihil e' p'riatum for,
ma ignis, quia neque habendis oculis Chi,
meta, nequa etiam non ens recipiende
forma igne aptum est.

Inares, q' ergo dicitur p'prie dicta p'ri-
uatio. Respondet, illa, que est absentia
forma a subiecto apto habere secundum
naturam, tempus, locum, partem, terminum
et modum secundum quem haberi illud con-
uenit.

Notandum tatio, remotam p'riuationem
hoc loco dicit illam, que e' carentia forma
in subiecto, secundum naturam suam spe-
cificam, et in tempore p'prie, apto, et
aliquo modo disposito ad formam recipien-
dam, sic lignum dicitur habere p'riuationem
remotam, quando de facto iam aliquos gra-
dus caloris ab igne recipit, proxime ta-
men nondum est ita dispositum, quando
notabilis pars dispositionis ad introducen-
dam formam d'asinit.

Definitio
proxima p'ri-
uationis.
proxima
p'riuatia
e' carentia
subo adra.
cipiendam
proxime
apto. suam.

Notandum q' proximam p'riuationem esse
carentiam in subiecto ad recipiendam
formam proxime apto, hoc e' habente pro-
ximam dispositionem, que tunc censet

Definitio
p'riuationis
remota, remu-
ta p'riuatia.
illud, q' e' carentia
sp'ie in subo-
ditum sua sua.

101. essa, quando tam subiectum ex parte sua
quam forma habet, omnes dispositiones re-
quisitas, si dicas non dari proximam dispo-

Non datur. Si
positio proxima
S. moraliter d. Mathematica c. sumit itaqz proxima dis.
aut physica positio dupliciter uno moraliter, aut physice
M. Mathematico Mathem. proxima moraliter, siue physice
hic c. dicitur esse, qm ad introductionem nulla notabilis ac-
tionem proxima pars dispositionis amplius datur, siue ut
valiter. alii, moraliter proxima dispositio e, q invariabilis
ma, tempore illo minimo, siue in se cogitabili
c quis diuisibili ad huc in plures partes tyris

Quae proxima qd
dispositio Ma-
thematica.
na Mathem. dispositio e, q singul in ma, q
uel dispositio, uel partis pars ultima existat
qm neutra dundari pot, neqz dispositio proxi-
ma Mathem. possibilis e, ante instans n. generans
nulla pars in antibz successiuis e assignabi-
lis, q sit ultima, cum semper in alias. aliasqz
viciis pot, ut ex dicendis de quantia patet

Conclio prima priuatio n e absoluta nec in
eo generatur, sumando ista pro unitione tota
cum ma. probat solio, qe pota haec triensul.
tam a duo. absqz priuatio, neqz absqz priuatio
potu e generatio. etc.

Conclio sta prudo sola substantialiter, requirit 152.
essialiter ad generandam quatenus generatio
mutatio per accidens u. ad compositionem, ratio pro
est, quia ut aliquid mutetur per generationem sine
substantialiter, debet necesse fore illa substantialiter

caruere, quam acquirit, alias si mutaretur, Mutari sub-
substantialiter, mutari non substantialiter est nunc se-
habere aliter substantialiter, quam ante si-
a. aliquid non accipere forem novam quam an-
te caruisset non potest se nunc habere ali-
ter quam ante hac a. carere a. prius ante.
quam a. essentia fore in subo capaci, ad op-
tato recipere novam formam, alias non potest
illam accipere de novo. probatur ista pars
conclusionis quia concipi potest totum essentia con-
positi nihil cogitando de prius.

Conclio tertia, ad essentiam transmutatis
nec remota, nec proxima requiritur
involvans accipere disponia, sed ad eam sub-
sistentiam prius in subo capaci fore sub-
stantialis, quam tunc habet abstrahendo in
dispositas aliquas habeat an non, probatur
quod pars, quae ad substantialiter mutatur sub-
sistentiam subo existens forem substantialiter de novo accipit,
si quae unius, quod si non potest, saltem a. beo-
nat dispositas accipere, quae sine prius a. b. y
involvantibus dispositas accipere antarias eon-
requiritur ad essentiam mutatis, dictum mutatis

An prius essentia
requiritur ad generationem

Mutari sub-
stantialiter
est, nunc habere
se aliter sub-
stantialiter, quam
ante.

An ad essentiam
transmutatis
requiritur aliqua
prius.

quod sine ipsis esse potest exemplum esse possunt
 exort. Soli in Naturam salis mutata, et aqua
 in vinum a Christo in Cana galilaeae, et patet
 mani suba in ex prima

Conclio quarto, generatio pro ut de factis
 et ordinaria principium, a prius proxima
 ratio est quae de factis et realiter nunquam
 dicitur, nisi ad sint proxima dependentes

propter proxima prius

Nota prius. **Conclio** quinta, prius principalis in igno-
 rationem in generatio instanti, ad adigi tunc quod facta pro
 ipso generatio est et prius primo in la. probat legibus quae
 rationis in. stant prius tunc principiat, quod ut actionis produc-
 tiva a re.

tunc dicitur esse prius pro in instanti
 generatio dicitur esse. stant probat prius
 principiat quod suba eam dicitur, et a in
 igne ut. ualut hinc a quo transit ad for-
 mam ignis tanquam tunc tunc quae, sed in
 eo instanti, in quo la generatio suba dicitur
 prius tunc n. primo est facta ante cuius
 praesentiam moralis semper prius

Obiectio Contra obiectum primo. prius est nihil quod non
 prima con. principium. stant quibus, aliis di. oppositas et
 tra. legem. raturam ad transmutatam, ut de factis sit trans-

Obiectio ista. multo quod sunt et principie transmutatis
 hinc nulla est prius, quod nulla prius est prin-
 cipium generatio s. aut, uel n. est prius quod
 actu principiat, tunc quod generatio est ista.

ual e qd n principal actu, id e ante generandam 157.
nautrum dici potest, n primum qd hinc n e
n stum qd subum ante indans generans nun
quam fuit actum ad recipiendam formam
e sequi priuam n habuit cum rationali subum
actum toto n. tempore illo ante habuit formam
quandam substantialem cum qua naturaliter
potest generare alia forma substantiali, ut cum
alia planta forma, in his aut n potest dici
recipiendam subum capax dicitur. Quarto Obiecti.
n dat priuam proximam qd n forma e prin-
cipium. q. ans qd includit naturaliter dicitur
composita, proxima scilicet dispositionem et
forma substantiali abstraham, cum forma in eodem in-
stanti temporis adit quo materia e proxima
disposita, et in eodem instanti e forma ab-
straham, et eadem e praeiam implicat,
ante indans n. generans n dat proximam Obiecti.
dispositio. Quinto materia n distinguit a pri-
uam qd priuam n fuit distinctum princi-
pium a materia. q. ins ex dicit qd dicit assertio
materia et priuam e eadem numero. Actus.
qd etiam eadem species, unde forma arguitur istud
q sunt eadem species, ac numero illa inter
se n distinguuntur, ut patet in dicitur, atq
materia et priuam sunt stum dicitur eadem
numero sequi etiam species maior n. unitas

155. qualis est numerica includit minorem speci-
ficam scilicet et genericam, ergo notat se non
distinguentur.

Respondet ad primum articulum d. c. ob id non est primum
positiva influens ut dicitur in principia
tum est negativa et per modum termini a quo
nihil recedendo est.

Respondet ad secundum articulum d. c. quia quanti-
tas et dispositiones reuocari possunt ad maiorem
primum u. e. ad deo diuersi generis in ree princi-
piandi, cum sit terminus a quo.

Respondet ad tertium negando dicitur ad probandum
tertium. Dico primum existere, antequam actu principi-
et, id est eo tempore, quo instanti generatur
primum, quod uero de substantia tunc non est
actum, distributum, in sensu composito qua-
liter est in substantiam in sola substantia est.
in sensu diuiso est. quia nullum est assigna-
bilia instanti toto illo tempore in quo
primum abest care illam praecedentem suam etiam
ad aliam reuocare.

Respondet ad quartum d. dicitur non de mathematico
quarto. prima est moralitas ac physica. ut supra ex-
plicationem est d. dicitur eadem ratione responde-
tum est ad probandum articulum.

Respondet ad quintam ex solo, et scoto d. d.
quinto. d. eius probandum sunt unum numerum intrinsecum
extrinsecum est uocalis a. illud unum numerum intrinsecum

qd' e' ultimus actus iam e' intellig' partibilis in
 pluras tales sunt cuilibet spaci in dividua ^{quid sit numerus}
 actua u. unum numero d' q' hant unum substa ^{intrinsec.}
 sic unum numero actua appelland' oia acta ^{quid extrin-}
 q' sunt in eod' am subb. ^{sec.}

Quaerestio, an tota ma'ales habeant prop. queras.
 riam subsidiariam an u. beneficio subsidia
 ma'ae subsistent.

Ad hoc sub' un' respondend' un' exal' supra
 arto q. 3. de sol' nunc respondat qmo' ^{Respondat}
 suar. 2. Matzgh. d. 37. s. 5. n. 18. sub' ^{Suar.}

etas tota ma'ales regi partialem subsidi,
 an habere, regi subsistere, r'ao intellig' q'
 q' hant subsidiam habet hanc indagan
 siam a' sub' substantante, sed tota ma'ae

las h' hant hanc indagan: an q' regi
 subsidiam, sed respondat Mand. ad hoc ^{Respondat}
 argu. d. 2. phys. s. 4. sub sec. 2. negando ^{sto Mand.}
 sag'ca maioris, ad q' satis int' ad hoc ul
 aliq' partialem subsistere dicat, q' si il

indaganans ab alio tanq' supposito de ^{Quando res dicat}
 gaudere a. res al' qua ab alio tanq' sup ^{dependere ab}
 posito d' teste Mur. q. 6. qn' e' actuale ^{positu.}
 pot' existia' eis rei modis cas, participi

ac t'nal' ultimo par' subsidiam alteri. ^{Tota ma'ales}
 q' q' sto Mand: loco cit. tota ma'ales ^{habere parti-}
 hanc partialem subsidiam, r'ao e' eis ^{alam existiam}
 d. 44. q' q'libet pars ma'alis compositi uq.

154.

aqua, h'et propriam substantiam, eo ipso qd
quibet pars aquae e' completa essentialiter in
rae substantia partantis et partibz aërialibz
et nulla pars aquae dependet ab altera
qd et quis pars aërialis propriam habet sub
stantiam partialem p. c. qd magis discrepant
partes aërales quam integrales, qd sequi
distictio partiu, completiqz p'ouit eadem
indivisiuibilitati substantia. Ita ratio e' quia
maior substantia e' partialis, qd respondebit
ei altera partialis, itam e' incompleta
qd Sabat e' alia partialis. C. d. n. qd
respondet partem et completam n' pot' a. e'
nisi substantia sua, qd dabit substantia
sua, sed haec res ampliore[m] quam in
presenti locum requirit, intus in hideri
pot' suam loco supra citi. Turdado R. u.
trac. 2. q. 7. Mur. d. 6. q. 2.

ARTICULVS TERTIVS DE affectioibz priuationis

Sicut priuatio n' e' proprie ens, ita necqz h'et
Nota priuatiuam substantiam proprie loqdo, nihilqz qd saltem con
tinetur nota notatiuè e' ens, ita quoqz illi entis affectiones
h'ent e' ens aliqua tribuunt. priuatiuam e' idem sua natura

substantialis siue accidentalis tot sunt priuatio 158.
quot suba capacia, nondum tali sua afflictas sunt priu.
tas manifesta e, ergo eundem indueris sub.
iactis diuarse priuatioes.

Contrario eundem sua in eodem subo, unaten una e tm
e priuatio totalis, ratio e, qe sublata una pri, priuatio tota
uac, nulla restat, ponit n. statim sua, cum qua ta una nulla
persistere nequit ulla priuatio.

Secunda, una priuatio e tm unig sua, et n
plurium sua rum, ratio e, qe sicut plurium sua
sum una priuatio tunc potest, una ex illis suis
maneret adhuc priuatio e qe nisi sua ponit
totalitas, qua priuatio priuatio, tunc neqz pri.
uatio tollitur, qd e impossibile, sic n. in eo,
dem subo sua simul, et ergo priuatio cessat.

Tertia, priuatio sua substantialis, a suscipit ma,
gis, aut ming, ratio e, qe alias deberat e
negatio sua magis aut ming suscipiantis,
qd de sua substantiali dici nequit.

Contrario priuatioes aliquae acciunt suscipi, priuatio
unt magis, et ming, qe tales priuatioes sunt dupliciter
carie sua rum magis et ming suscipiantium. tollitur, po.
sitiue, et

Quarta, priuatio potest tolli dupliciter, positi, negatiue.
ue, et negatiue, positiue qm per sua egi
posita positiem in subo tunc n. cessat carie
sua, q sequit et priuatio, q e ipsis carie, na,
gatiue, nihil uidelicet potendo, sed agendi
in subo destruendo, tunc n. licet carie sua

159. in subo germaneal, grindo th n erit qua inuol
uit semper subo aphoicem. Atq; haec in unig
at primi libri tactum, unig ac primae personae
in ss. Triada Dei patris honorem, ac glori
am dicta sunt.

IN SECUNDO
LIBRUM PH
SICORVM AR
LIS H

Prooemium H

Divisione libri Explicat phlg hoc secundo libro.
si secundi primo, quid sit nat. Secundo distinguit ma
phys. Atq; mathematicum a physico, licet in obiecto con
uenire uideantur. Tertio agit de causis, ca
ram qd diuisione, nos more consueto toti hui
libro unica dispate, sed aliquot questionibz
diuisa, sinam imponemz

HIS PVTAIO ZHA
LVAESTIO PMA
HE
natura H